

Куць І. В. – студентка 6 курсу факультету початкової освіти та соціальної роботи СНУ імені Лесі Українки

Остапйовська І. І. – к. п. н., доцент кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти СНУ імені Лесі Українки

ВИТОКИ І ЗМІСТ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТІ

Постановка проблеми. Аналіз результатів наукових досліджень і спостереження за освітньою практикою показали, що, незважаючи на значний багаж знань учні не вміють застосовувати знання комплексно, не завжди розуміють зміст поставлених практичних завдань, не володіють навичками аналізу отриманої інформації тощо. Отже, необхідні суттєві зміни в освітньому процесі, нові освітні методики та технології, педагогічні засоби тощо, щоб забезпечити всім учням максимально ефективні умови для навчання (і самоосвіти), творчого розвитку, соціальної адаптації і самореалізації у майбутньому дорослому житті. Перспективним у цьому напрямку є використання проектної діяльності.

Мета дослідження. Проаналізувати витoki проектної діяльності в освіті та можливості методу проектів для підвищення якості освіти.

Результати дослідження. Аналіз наукових праць дозволив констатувати, що метод проектів не є принципово новим. Він виник іще у 20-ті рр. ХХ ст. у США під назвою «методу проблем» і розвивався у межах гуманістичного напрямку у філософії та освіті. Своє втілення він знайшов у освітній теорії та практиці американського ученого Дж. Дьюї. У первісному вигляді цей метод містив ідеї побудови навчання на активній основі, через доцільну діяльність учня, у співвідношенні з його особистою зацікавленістю саме цими знаннями. На думку Дж. Дьюї, що надзвичайно важливо показати дитині її особисту зацікавленість у здобутті цих знань, а також те, де і яким чином вони можуть їй знадобитись у повсякденному житті [1, 148].

Подальшого вдосконалення метод проектів отримав завдяки роботі одного із послідовників Дж. Дьюї – В. Х. Кілпатрика. Йому вдалося вдосконалити систему роботи над проектами, актуалізувати саме поняття «проект», як цільовий акт діяльності в основі якого лежить інтерес дитини. В. Х. Кілпатрику також належить перша відома класифікація проектів [1, 148–149]. На теренах колишнього Радянського Союзу методи подібні до проектного розвивались практично паралельно із американськими розробками. Таким чином, у 1905 р. діяла невелика група під керівництвом С. Шацького, яка прагнула інтегрувати метод проектів в освітню практику. Проте, через недосконалість теоретичної бази і їх практичного втілення, подібні педагогічні експерименти були визнані шкідливими, оскільки знизили рівень освіти і в 1931 р. постановою ЦК ВКП(б) були заборонені [1, 149]. Сьогодні проектна діяльність активно розвивається та використовується у світовій та вітчизняній освіті.

Проект (від лат. *proōjicio* – виступати вперед, стирчати, кидати вперед [3, 211]) – багатозначне поняття – це 1) сукупність документів (розрахунків, креслень тощо), необхідних для зведення споруд, виготовлення машин тощо; 2) попередній текст (чорновик) будь-якого документа; 3) план, задум організації чого-небудь [2, 592].

У педагогіці під проектом можна розуміти цільовий акт діяльності, в основі якого лежать інтереси дитини [1, 151].

Розрізняють такі типи проектів: 1) дослідницькі проекти; 2) творчі проекти; 3) ігрові; 4) інформаційні; 5) практико-орієнтовані проекти [1, 152–153].

Метод проектів – це гнучка модель організації освітнього процесу, вона орієнтована на творчу самореалізацію і розвиток особистості учня, удосконалення його інтелектуальних і фізичних можливостей у процесі створення нових товарів і послуг під контролем учителя, які володіють суб'єктивною (для учнів) або об'єктивною новизною, мають практичну або теоретичну значимість. Метод проектів використовується для формування

універсального вміння ставити і вирішувати завдання для вирішення виникаючих у житті дитини проблем.

Висновки. Перші розробки методу проектів відносяться до 20-х рр. ХХ ст. Суть методу проектів зводиться до того, що дитину навчають етапам досягати поставленої мети, пропонуючи виконати конкретне завдання. Його головною метою є розвиток особистості, а не отримання об'єктивно нового результату, новизна в освітньому проекті суб'єктивна, тобто учень приходиться до результату (до мети) через нові саме для себе знання і, в тому числі й нові процедурні знання та вміння. Для того щоб учень сприймав знання як дійсно потрібні, йому необхідно поставити перед собою і вирішити значущу для нього проблему, взятую з життя, застосувати для її вирішення певні знання та вміння, у тому числі й нові, які ще належить придбати, і отримати в результаті реальний, відчутний результат.

Перспективним напрямом дослідження проектної діяльності в освіті є вивчення методик її використання для навчання молодших школярів в умовах інтегрованого підходу.

Список літератури

1. Освітні технології : Навч-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; За ред. О. М. Пехоти. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.

2. Сучасний тлумачний словник української мови : 60 000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук. проф. В. В. Дубічинського. – Х. : ВД "Школа", 2009. – 832 с.

3. Чуракова Л. П. Латинсько-український та українсько-латинський словник – понад 25 тисяч слів та словосполучень / Л. П. Чуракова. – К. : Чумацький Шлях, 2009. – 617 с.